

Koulutusmalli korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille – ohjeita ja suosituksia korkeakouluille

Sisällysluettelo

1. Yleistä koulutusmallista	2
1.1. Koulutusmallin tarve ja kohderyhmä	2
1.2. Koulutusmallin tavoitteet	3
1.3. Koulutusmallin pilottitoteutukset	4
2. Korkeakouluopintoihin valmentava koulutus	4
2.1. Valmentavan koulutuksen opetussuunnitelma	4
2.2. Valmentavan koulutuksen markkinointi	5
2.3. Valmentavan koulutuksen opiskelijahaku ja -valinta	5
2.4. Valmentavan koulutuksen toteutussuunnittelu	5
2.5. Opintoihin liittyvä ohjaus valmentavassa koulutuksessa	6
2.6. Arviointi ja palaute valmentavassa koulutuksessa	6
2.7. ViLLE-tehtävät	7
2.8. Opiskelijahallintoon liittyvät tehtävät valmentavan koulutuksen päättyessä	7
2.9. Valmentavan koulutuksen koordinointi ja integrointi korkeakoulun rakenteisiin	8
2.10. Yhteistyömahdollisuudet valmentavan koulutuksen ja tutkintokoulutusten välillä	8
3. Insinöörialan korkeakouludiplomi	9
3.1. Korkeakouludiplomin opetussuunnitelma	9
3.2. Korkeakouludiplomin markkinointi	9
3.3. Korkeakouludiplomin opiskelijahaku ja -valinta	9
3.4. Korkeakouludiplomin toteutus	10
3.5. Opintoihin liittyvä ohjaus korkeakouludiplomiopinnoissa	11
3.6. Opiskelijahallintoon liittyvät tehtävät korkeakouludiplomikoulutuksen päättyessä	12
3.7. Koulutuksen koordinointi ja integrointi korkeakoulun rakenteisiin	12
4. Lopuksi	12
4.1. Yhteistyömahdollisuudet tutkintokoulutusten ja maahanmuuttajia ohjaavien toimijoiden kanssa ...	12
4.2. Yritysten näkemys koulutusmallista sekä opiskelijoiden ja yritysten välisestä yhteistyöstä	13
4.3. Opiskelijoiden kokemukset pilottitoteutuksista	13
4.4. Koulutusmallin rahoittaminen ja jalkauttaminen	14

1. Yleistä koulutusmallista

Tässä oppaassa kuvataan korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille kehitettyä koulutusmallia, joka on kehitetty Insinööriksi Suomeen -hankkeessa (ESR, 2019–2021) Turun ammattikorkeakoulun, Turun yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun yhteistyössä. Koulutusmalli on kehitetty erityisesti insinöörialan korkeakoulututkinnon suorittaneille maahanmuuttajille, mutta mallia voidaan soveltaa yhtäläisesti myös muilla aloilla. Oppaan tavoitteena on antaa ohjeita ja suosituksia korkeakouluille, jotka haluavat hyödyntää hankkeen kehittämistyön tuloksia ja ottaa uudenlaisen koulutuspolun osaksi omaa opintotarjontaansa.

Koulutuspolku käynnistyy korkeakouluopintoihin valmentavalla koulutuksella, joka koostuu alapainotteisista suomen kielen opinnoista, matematiikan ja englannin kielen opinnoista sekä yleisiä opiskeluvalmiuksia kehittävästä opinnoista. Valmentavan koulutuksen laajuus on 30 opintopistettä ja kesto kuusi kuukautta. Suomen kielen vähimmäistaitotaso on hakuvaiheessa eurooppalaisen viitekehyksen mukainen taso B1, ja kielitaitoa pyritään kehittämään valmentavan koulutuksen aikana kohti tasoa B2.

Valmentavan koulutuksen jälkeen maahanmuuttajat voivat hakeutua opiskelemaan alan tutkinto-opintoja avoimen ammattikorkeakoulun tarjoamassa korkeakouludiplomikoulutuksessa. Korkeakouludiplomi on 60 opintopisteen laajuinen ja yhden lukuvuoden mittainen kokonaisuus, johon sisältyy opiskelijan valitseman alan tutkinto-opintoja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti, tutkinto-opintoja tukevia suomen kielen opintoja sekä työharjoittelu.

Opiskelija voi missä tahansa opintopolun vaiheessa hakeutua myös korkeakoulun tutkinto-opintoihin. Tutkintokoulutus on hyvä vaihtoehto niille, joiden on tarpeen täydentää omaa osaamistaan korkeakouludiplomiopintoja laajemmin tai jotka eivät vielä työllisty tavoittelemiinsa työtehtäviin korkeakouludiplomikoulutuksen aikana tai sen jälkeen. Opiskelijoille on tärkeää tuoda esiin tutkinto-opiskelijan mahdollisuus aikaisemman osaamisen hyväksilukuun ja se, että tutkinto-opintoihin hakeutuminen ei tarkoita automaattisesti kokonaisen tutkintokoulutuksen suorittamista ja monen vuoden opintoja.

1.1. Koulutusmallin tarve ja kohderyhmä

Ulkomaalaistaustaisten määrä on kasvanut Suomessa tasaisesti viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajan ja jopa kaksinkertaistunut viimeisen vuosikymmenen aikana ([Tilastokeskus](#)). Vuoden 2020 lopussa ulkomaalaistaustaisten määrä oli noin kahdeksan prosenttia koko väestöstä. Maahanmuutto kannattelee Suomen väestönkasvua, ja sitä tarvitaan maamme elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Yritykset tarvitsevat enemmän osaajia kuin Suomesta tällä hetkellä löytyy, joten myös maahanmuuttajien osaamista tulee hyödyntää entistä tehokkaammin. ([Valtioneuvosto](#).)

Vuonna 2021 julkaistussa hallituksen valmistelemissa [koulutusselonteossa](#) sekä Väestöliiton raportissa [Kestävän väestönkehityksen Suomi 2020](#) korostetaan erityisesti korkeasti koulutettujen kansainvälisten osaajien ja maahanmuuttajien merkitystä yhteiskunnassa. Moni maahanmuuttaja on jo suorittanut korkeakoulututkinnon ennen Suomeen tuloaan. Työllistyminen ja oman osaamisen hyödyntäminen on usein kuitenkin vaikeaa, ja monet hakeutuvatkin opiskelemaan uutta korkeakoulututkintoa Suomessa. Lisäksi uudelleen kouluttautumisen taustalla on usein myös tarve kehittää suomen kielen taitoa.

[Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen \(KARVI\) vuonna 2019 tekemän selvityksen](#) perusteella maahanmuuttajataustaisten osuus tutkintokoulutukseen päässeistä on alhainen verrattuna suomalaistaustaisiin hakijoihin. [Ulkomaista syntyperää olevien työ- ja hyvinvointitutkimuksen \(UTH\)](#) mukaan myös maahanmuuttajien osuus työllistyneistä on kantäväestöstä pienempi. Koulutuspolun sujuvoittamiseksi ja työllistymisen nopeuttamiseksi korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille tulisi tarjota

entistä joustavampia oppimispolkuja, jotka mahdollistavat osaamisen täydentämisen ja päivittämisen ilman uuden tutkinnon suorittamista. Säänneltyihin ammatteihin pätevytykseen on luotu malleja jo vuosien ajan esimerkiksi terveydenhoito- ja opetusallalla. Tekniikan ammatit sitä vastoin eivät ole yleensä säänneltyjä, mikä antaa toisaalta vapauden, mutta ei selvää ohjeistusta siihen, mitä opintoja työllistymisen edistämiseksi kannattaisi suorittaa. Yleisen työvoimatarpeen lisäksi Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla on pulaa etenkin insinöörialojen osaajista, joten Insinööriksi Suomeen -hankkeessa ryhdyttiin rakentamaan joustavaa, työllistymistä tukevaa koulutuspolkua sekä ICT-alan että tekniikan alojen kansainvälisille osaajille.

1.2. Koulutusmallin tavoitteet

Koulutusmallin tavoitteena on mahdollistaa oman osaamisen tunnistaminen ja täydentäminen, työelämäverkostojen rakentaminen ja suomen kielen taidon kehittäminen vastaamaan työelämän vaatimuksia. Näin pyritään tukemaan ja nopeuttamaan työllistymistä, minkä pääasiallisina esteinä nähdään usein nimenomaan riittämätön suomen kielen taito sekä verkostojen puute ([University World News](#)). Koulutusmalli, jonka kesto on 1,5 vuotta, tarjoaa korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille huomattavasti suomalaista tutkintokoulutusta nopeamman väylän oman osaamisen osoittamiseen ja siten mahdollisesti myös työllistymiseen.

Kuva 1. Kuvio koulutusmallista ja sen vaiheista.

Esimerkiksi koulutukseen sisältyvän harjoittelun aikana opiskelijoilla on mahdollisuus verkostoitua työelämätoimijoiden kanssa. Lisäksi jo koulutuksen suorittaminen itsessään voi vaikuttaa työnantajien asenteisiin ja mahdollisiin ennakkoluuloihin kansainvälisiä osaajia kohtaan. Vaikka korkeakouludiplomi ei annakaan opiskelijalle suomalaista korkeakoulututkintoa, se osoittaa opiskelijan hankkineen aikaisempaa tutkintoaan täydentävää arvokasta lisäosaamista ja suorittaneen melko laajan kokonaisuuden alan korkeakouluopintoja myös Suomessa.

Koulutusmallin avulla pyritään lisäämään paitsi maahanmuuttajien tietoja ja taitoja myös heidän ymmärrystään omasta osaamisesta ja vahvuuksista sekä työelämän tarpeista ja odotuksista. Tavoitteena

on, että tietoisuus omasta osaamisesta lisää itseluottamusta ja uskoa siihen, että työllistyminen omalle alalle Suomessa on mahdollista. Edistämällä yhdenvertaisia mahdollisuuksia korkeakoulutukseen ja parantamalla työelämän saavutettavuutta voidaan siis tukea myös maahanmuuttajien osallisuuden kokemusta ja aktiivista hakeutumista omaa ammattitaitoa vastaavaan työhön.

1.3. Koulutusmallin pilottitoteutukset

Insinööriksi Suomeen -hankkeen aikana Turun ammattikorkeakoulussa järjestettiin pilottitoteutus insinöörialan valmentavasta koulutuksesta ja korkeakouludiplomista. Valmentava koulutus toteutettiin kevätlukukaudella 2020 kokonaisuudessaan verkossa, jotta koulutukseen oli mahdollista osallistua asuinpaikasta riippumatta. Korkeakouludiplomin opinnot toteutettiin lukuvuonna 2020–2021 osittain verkossa ja osittain lähiopetuksena sen mukaan, mitä opintoja kukin opiskelija oli valinnut henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaansa (HOPS). Korkeakouludiplomia suorittaville ei järjestetty omia opintojaksototeutuksia, vaan he osallistuivat tutkintokoulutusten järjestämille opintojaksototeutuksille yhdessä tutkinto-opiskelijoiden kanssa.

Valmentavassa koulutuksessa opinnot olivat kaikille opiskelijoille yhteisiä. Sen sijaan korkeakouludiplomissa opiskelijat suorittivat oman HOPSinsa mukaisia opintoja kolmessa eri koulutuksessa: Information and Communications Technology, energia- ja ympäristötekniikka sekä rakennus- ja yhdyskuntatekniikka.

2. Korkeakouluopintoihin valmentava koulutus

2.1. Valmentavan koulutuksen opetussuunnitelma

Valmentavassa koulutuksessa perehdytään suomalaiseen korkeakoulutukseen sekä kehitetään alakohtaista suomen kielen taitoa ja yleisiä opiskelutaitoja kuten digitaidot, itseohjautuvuus ja ryhmätyöskentelytaidot. Tärkeänä tavoitteena on vahvistaa alakohtaista suomen kielen taitoa, jotta opiskelija voi halutessaan edetä suorittamaan korkeakoulun tutkinto-opintoja ja menestyä niissä.

Valmentavalle koulutukselle on luotu [kansalliset opetussuunnitelmasuosituks](#). Suosituksissa esitetään

- valmentavan koulutuksen kuvaus ja rakenne,
- pedagogiset toimintatavat ja
- arviointiperiaatteet.

Lisäksi suositukset sisältävät eri alojen valmentavien koulutusten opintojaksokuvaukset osaamistavoitteineen ja sisältöineen. Koulutukseen sisältyy alapainotteisia tai yleisiä suomen kielen opintoja, englannin kielen ja matematiikan opintoja sekä yleisiin opiskeluvalmiuksiin keskittyviä opintoja.

Valmentava koulutus on opiskelijalle maksutonta päätoimista opiskelua. Opiskelija voi hakea opintotukea Kelasta tai tiedustella tukimahdollisuuksia oman alueen TE-toimistosta.

Valmentavaa koulutusta toteuttavien korkeakoulujen kokemuksista voi lukea osoitteessa <https://www.theseus.fi/handle/10024/265054>

2.2. Valmentavan koulutuksen markkinointi

Valmentavaa koulutusta kannattaa markkinoida paikallisesti ja myös kansallisesti, jos koulutus toteutetaan verkko-opiskeluna. Tärkeä markkinointikanava on kansallinen Opintopolku.fi-palvelu. Lisäksi koulutuksesta kannattaa tiedottaa paitsi korkeakoulun omilla verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa myös muiden koulutuksenjärjestäjien parissa (etenkin toisen asteen oppilaitoksissa) sekä TE-toimistolle. Koulutuksesta on hyvä tiedottaa myös maahanmuuttajien osaamiskeskuksia sekä SIMHE-vastuukorkeakoulujen ohjaustoimijoita, jotka voivat ohjata kohtaamiaan maahanmuuttajia hakeutumaan valmentavaan koulutukseen.

Paikallisesti koulutuksesta kannattaa välittää tietoa erilaisissa palvelupisteissä toimiville ohjaushenkilöille, maahanmuuttajajärjestöille sekä muille verkostoille, jotka toimivat aktiivisesti maahanmuuttajien parissa. Turun, Tampereen ja Helsingin seudulla koulutusta voidaan markkinoida myös verkkosivustolla <https://finnishcourses.fi/>, koska valmentavassa koulutuksessa painottuvat nimenomaan suomen kielen opinnot.

Jos valmentavan koulutuksen toteutus ajoittuu kevätlukukauteen, on markkinoinnin hyvä ajoittua edellisen vuoden loka-marraskuuhun.

2.3. Valmentavan koulutuksen opiskelijahaku ja -valinta

Valmentavalle koulutukselle on laadittu [kansalliset hakukelpoisuussuosituks](#). Valmentavan koulutuksen opiskelijahaku ja -valinnat suositellaan toteutettavaksi Opintopolku.fi-palvelussa.

Valmentavan koulutuksen valintakriteereinä on kansallisten suositusten mukaisesti vähintään suomen kielen taitotaso B1 sekä korkeakoulukelpoisuus. Opiskelijavalinta perustuu hakulomakkeiden tietoihin sekä valintakokeeseen, jossa tarkistetaan hakijoiden suomen kielen taito kirjallisessa kokeessa ja ryhmäkeskustelussa. Kansallisen suosituksen mukaisista valintakoeikäytännöistä voi lukea osoitteessa <https://www.theseus.fi/handle/10024/265054>.

Jos valmentavan koulutuksen toteutus ajoittuu kevätlukukauteen, on opiskelijahaun ja -valinnan hyvä ajoittua edellisen vuoden marras-joulukuuhun ja haku- ja valintaprosessin valmistelun jo syys-lokakuuhun. Jos valintakoe ajoittuu marraskuun loppuun, voidaan opiskelijavalinnat julkaista joulukuun alkupuolella ja varsinainen koulutus käynnistää tammikuun alussa.

2.4. Valmentavan koulutuksen toteutussuunnittelu

Insinöörialan valmentavan koulutuksen toteutuksessa yhdistyvät ICT-alan ja tekniikan alojen osaamistavoitteet ja sisällöt. Koulutuksen toteutussuunnitelmat löytyvät [Turun ammattikorkeakoulun opinto-oppaasta](#).

Jos koulutus toteutetaan verkko-opiskeluna, se lisää merkittävästi koulutuksen alueellista saavutettavuutta. Riippumatta siitä, toteutuuko koulutus verkossa vai lähiopetuksena, koulutukseen on tarpeen sisällyttää runsaasti kontaktiopetusta.

Päivittäiset oppitunnit tai verkkotapaamiset mahdollistavat jatkuvan ohjauksen ja arvioinnin, sitouttavat opiskeluun sekä tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden erityisesti suullisen kielitaidon aktivoimiseen ja kaiken opitun kielentämiseen. Etenkin verkkototeutuksessa opiskelijoita kannattaa tavata usein 4–8 opiskelijan pienryhmissä, mikä kannustaa jokaista opiskelijaa osallistumaan aktiivisesti ja osoittamaan jatkuvasti oman osaamisensa kehittymistä.

Alapainotteisessa valmentavassa koulutuksessa on tärkeää, että opettajina on paitsi suomi toisena kielenä (S2) -opettajia myös koulutusalan ammattiaineen opettajia. Lisäksi tarvitaan matematiikan ja englannin kielen opettajan työpanosta.

Suurin osa opetuksesta keskittyy suomen kieleen, joten S2-opetusvastuu on hyvä jakaa kahden opettajan kesken. S2-opettajien yhteisopettajuus on pedagogisesti toimiva ratkaisu, ja lisäksi se mahdollistaa tarvittavan joustavuuden esim. lukujärjestyssuunnittelussa sekä varmistaa koulutuksen jatkuvuuden esim. sairaustapauksissa.

Ammattiaineen opettajalla tai -opettajilla on tärkeä rooli oman alansa sisällöllisenä asiantuntijana. Ammattiaineen opettajat voivat esim. avata opiskelijoille syvällisemmin oman alansa käsitteitä, ja heidän avullaan opiskelijat saavat realistisen käsityksen alan tutkinto-opetuksesta.

Kansallisten opetussuunnitelmasuosittelujen mukaisesti suomen kielen opetus integroidaan vahvasti muihin opittaviin sisältöihin. Opetuksen toteutussuunnittelu ja esim. lukujärjestyssuunnittelu tehdään siis tiiviissä yhteistyössä kaikkien koulutuksessa opettavien kesken.

2.5. Opintoihin liittyvä ohjaus valmentavassa koulutuksessa

Jo koulutuksen hakuvaiheessa on tärkeä varautua opiskelijoiden ohjaustarpeeseen ja nimetä henkilö, joka vastaa koulutusta koskeviin tiedusteluihin. Myös koulutuksen toteutuksen aikana ohjauksen tarve on suuri. Koulutuksen alkaessa ohjausta tarvitaan paljon yhteisiin toimintatapoihin perehdyttäessä ja esim. digitaalisten työvälineiden käyttöönotossa.

Opiskelijat esittävät tavallisesti heti koulutuksen alusta asti kysymyksiä valmentavan koulutuksen jälkeisistä opiskelumahdollisuuksista. Opiskelijoille kannattaa järjestää yhdessä opinto-ohjaajien tai esim. hakupalveluiden toimijoiden kanssa yhteinen tilaisuus, jossa esitellään erilaisia koulutusvaihtoehtoja (yhteishaku AMK- ja YAMK-koulutuksiin, polkuopinnot sekä korkeakouludiplomiopinnot) ja hakukäytäntöjä. Lisäksi opiskelijoille on hyvä tarjota tukea myös esim. yhteishaun tai muiden hakulomakkeiden täyttämiseen.

Muiden ohjaustoimijoiden lisäksi koulutuksessa on mahdollista hyödyntää opiskelijatuutoreiden kokemusasiantuntijuutta korkeakouluopiskelusta.

2.6. Arviointi ja palaute valmentavassa koulutuksessa

Osaamisen arviointi on jatkuvaa ja oppimista tukevaa, eikä se painotu ainoastaan opintojaksojen loppuun. Arviointi kannattaa toteuttaa tehtäväperustaisesti niin, että kunkin opintojakson loppuarviointi perustuu useampiin kurssin aikana suoritettuihin tehtäviin. Opiskelijoilla voi olla tehtävänä esim. 1–2 viikoittaista tehtävää, jotka vaikuttavat kurssin loppuarviointiin. Muut, ei-arvioitavat tehtävät on hyvä suunnitella niin, että ne toimivat tärkeinä etappeina kohti arvioitavia tehtäviä ja mahdollistavat opiskelijan valmistautumisen arvioitaviin tehtäviin. Näin voidaan tukea sitoutumista myös ei-arvioitaviin tehtäviin ja esim. opiskelijoiden keskinäisiin pari- ja ryhmätehtäviin, jotka tehdään oppituntien ulkopuolella.

Säännöllinen ja jatkuva arviointi mahdollistaa jatkuvan palautteen antamisen ja ohjauksen. Kun opiskelija saa palautetta suorittamistaan tehtävistä, hän tiedostaa ja osaa arvioida omaa osaamistaan sekä tietää, miten kehittää sitä edelleen. Lisäksi jatkuva arviointi ja ohjaus sitouttaa opiskeluun, kun opiskelija tietää, että osaamista kerrytetään ja arvioidaan pitkin matkaa eikä esim. vasta opintojakson lopussa.

Arviointia tehdään eri näkökulmista: opettaja-, vertais- ja itsearviointi. Erilaisia arviointimuotoja tuetaan selvästi ilmaistuilla, tehtäväkohtaisilla kriteereillä, joiden ansiosta opiskelijat pystyvät arvioimaan myös

omaa ja toistensa osaamista. Arviointikriteereissä huomioidaan monipuolisesti osaamisen eri osa-alueita, ja esim. kielen opetuksessa voidaan tarkastella tekstilajeja, tekstien rakennetta, ilmaisun sujuvuutta, asianmukaisen sanaston käyttöä, kielen rakenteita jne. Kielenopettajien ja ammattiaineen opettajien yhteistyön ansiosta arvioinnissa voidaan nostaa esiin niin sisällöllisiä kuin kielellisiäkin asioita.

Arvioinnissa huomioidaan sekä suullisesti että kirjallisesti osoitettu osaaminen. Kielen opetuksen lisäksi myös matematiikan opetuksessa on keskeistä kiinnittää huomiota paitsi opiskelijoiden matemaattisiin taitoihin myös siihen, miten he osaavat ilmaista matemaattista osaamistaan suomen kielellä. Suulliset arvioitavat tehtävät kannattaa toteuttaa ryhmäkeskusteluina, jotka mahdollistavat sekä arvioinnin että opiskelijoiden välisen vertaisoppimisen.

Opiskelijoiden osaaminen voi vaihdella paljon, minkä vuoksi yksilöllisen palautteen antaminen on tärkeää ja sen vaatima aika on huomioitava opettajien työajan suunnittelussa. Yksilöllisen palautteen lisäksi kannattaa hyödyntää myös yhteispalautetta. Opettajien arviointityön määrään on mahdollista vaikuttaa myös arvioitavien tehtävien arviointiasteikolla. Esim. kolmiportaista arviointiasteikkoa (0–2) käytettäessä ei ole tarvetta määrittellä osaamiskriteerejä ja opiskelijoiden arvosanoja useille eri tasoille. Opintojaksojen loppuarviointi tehdään kuitenkin pääasiassa asteikolla 0–5, jotta eri korkeakouluissa suoritettut valmentavan koulutuksen opintosuoritukset ovat toisiinsa verrattavissa ja voivat toimia erottavana tekijänä haettaessa korkeakouluun tutkinto-opiskelijaksi erillishaun perusteella. Englannin kielen osaamista voidaan arvioida asteikolla hyväksyty–hylätty, jos kaikille opiskelijoille yhteisten osaamistavoitteiden määrittäminen ja niihin kytkeytyvä arviointi on mahdotonta opiskelijoiden erilaisen lähtötason vuoksi. Oppimistehtävät englannin kielen kursseilla voi suunnitella sellaisiksi, että jokainen voi suorittaa ne oman taitotasonsa ja osaamisensa mukaan.

2.7. ViLLE-tehtävät

Hankkeessa tuotettiin ViLLE-oppimisympäristöön tehtäväpaketti korkeakouluopintoihin valmentavan koulutuksen suomen kielen opetuksen tueksi. Materiaalia ei ole tarkoitus käyttää erillisenä itseopiskelukurssina, vaan se toimii parhaiten yhdistettynä muihin valmentavan koulutuksen suomen kielen opintoihin. Tehtävien avulla opiskelija voi kerrata rakenteiden hallintaa, insinöörialan opiskeluun ja työelämään liittyvää sanastoa sekä tehdä erityyppisiä tekstinyymmärtämisharjoituksia.

ViLLE-tehtävät on suunnattu taitotasolle B1–B2. Opiskelija voi tehdä tehtäviä itsenäisesti, ja automaattisen arvioinnin ansiosta hän saa välittömästi palautteen omasta suorituksesta. Tehtävät voi myös suorittaa useita kertoja, ja osa tehtävistä muodostuu eri suorituskerroilla satunnaisotannalla erilaiseksi kokonaisuudeksi. Sekä opiskelija että opettaja voivat seurata tehtävissä etenemistä.

Hankkeessa tuotetut ViLLE-tehtävät ovat vapaasti oppilaitosten käytettävissä ja muokattavissa kulloisenkin koulutuksen tarpeisiin sopivaksi. Tehtäväpakettia hallinnoivalla opettajalla pitää kuitenkin olla opettajaoikeudet ViLLE-järjestelmään. Tarkemmat ohjeet ViLLE-tehtävien käyttöönottoon ja verkkokurssin hallintaan ovat erillisessä [ViLLE:n käyttöohjeessa](#), ja esimerkkit tehtäviin voi tutustua [demokurssilla](#).

2.8. Opiskelijahallintoon liittyvät tehtävät valmentavan koulutuksen päättyessä

Valmentavan koulutuksen päättyessä koulutuksen hyväksytysti suorittaneille toimitetaan postitse todistus ja opintorekisteriote. Opiskelijoille, jotka ovat osallistuneet valmentavaan koulutukseen mutta suorittaneet vain osan opinnoista hyväksytysti, lähetetään ainoastaan opintorekisteriote.

Opiskelijahallintoon liittyvien tehtävien hoitamiseksi on tärkeää, että valmentavan koulutuksen koordinoinnista vastaava henkilö toimittaa koulutuksen päättyessä tarvittavat tiedot korkeakoulun opiskelijapalveluihin.

2.9. Valmentavan koulutuksen koordinointi ja integrointi korkeakoulun rakenteisiin

Valmentavan koulutuksen jatkuvuuden takaamiseksi koulutus on tärkeää nähdä olennaisena osana korkeakoulun toimintaa ja vuosittaista opintotarjontaa. Vastuu valmentavan koulutuksen suunnittelu- ja valmistelutyöstä sekä toteutuksesta voi olla joko keskitetty koko korkeakoulun tasolla tai nimetty tietyille yksiköille. Vastuu voidaan myös jakaa muutaman yksikön kesken. Yksi toimiva ratkaisu on se, että suunnittelu- ja valmistelutyötä koordinoidaan koko korkeakoulun tasolla, mutta koulutuksen toteutusvastuu on opetuksen sektoreilla.

Koulutuksen koordinoimiseksi on tärkeää valita yksi vastuhenkilö, joka toimii yhteyshenkilönä opiskelijahakua ja -valintaa, markkinointia sekä koulutuksen suunnittelua ja toteutusta koskevissa asioissa sekä sisäisesti että ulkoisesti. Vastuuhenkilön tehtävänä on toimia yhteistyössä opetuksen sektorien, korkeakoulun hakupalvelujen ja opiskelijahallinnon kanssa. Koulutuksen koordinointityö on tärkeää huomioida vastuuhenkilön työaikasunnittelussa.

Kuuden kuukauden pituinen valmentava koulutus sopii hyvin toteutettavaksi kevätlukukauden aikana. Silloin koulutus voidaan toteuttaa yhden lukukauden aikana, ja opiskelijat voivat hakeutua valmentavan koulutuksen aikana kevään yhteishaussa seuraavana syksynä alkavaan tutkintokoulutukseen.

Jos valmentavan koulutuksen toteutus ajoittuu kevätlukukauteen, on vuosisuunnittelun (eli opetusvastuista sopimisen ja opintojaksototeutusten lisäämisen opiskelijahallintojärjestelmään) hyvä ajoittua edellisen vuoden syys-lokakuuhun.

2.10. Yhteistyömahdollisuudet valmentavan koulutuksen ja tutkintokoulutusten välillä

Valmentavaan koulutukseen on hyvä sisällyttää yksi tai useampi tehtävä, joka edellyttää opiskelijoilta vierailua itseään kiinnostavan tutkintokoulutuksen opetuksessa joko verkon välityksellä tai kontaktiopetuksessa. Tällöin opettajien on tärkeää tukea tutustumispaikan ja sopivan vierailuajankohdan löytymistä. Valmentavan koulutuksen opettajien on myös hyvä olla yhteydessä vierailujen kohteena olevien opintojaksojen opettajiin, jotta kaikilla on yhteinen käsitys vierailun tavoitteista ja toteuttamisesta.

Valmentavan koulutuksen opiskelijoille voidaan järjestää mahdollisuus projektityöskentelyyn yhdessä tutkinto-opiskelijoiden kanssa. Jos tutkinto-opiskelijat suorittavat opintojaksoa, joka toteutetaan projektityöskentelynä, valmentavan koulutuksen opettajat voivat sopia kyseisen opintojakson opettajan kanssa, miten opiskelijat työskentelevät yhdessä. Opiskelijaprojektin tavoite voi liittyä esim. kansainvälistymiseen tai monikulttuurisuuteen, jolloin valmentavan koulutuksen opiskelijat voivat toimia projektissa eräänlaisina kokemusasiantuntijoina.

Valmentavan koulutuksen opiskelijoille voidaan nimetä oma, henkilökohtainen mentori, joka opiskelee korkeakoulussa tutkinto-opiskelijana, ja jonka kanssa on mahdollista keskustella omista kokemuksista ja tulevaisuudensuunnitelmista sekä opiskelusta ja työelämästä Suomessa. Mentoreita voidaan etsiä mistä tahansa koulutuksesta, mutta erityisesti sosiaalialan tutkinto-opiskelijoiden kohdalla mentorointi voidaan luontevasti sisällyttää heidän tutkintoonsa kuuluvan opintojakson suoritustavaksi tai osaksi opintojaksototeutusta. Tällöin valmentavan koulutuksen opettajien on tärkeää sopia mentoroinnin käytännön toteutuksesta ja ehdoista yhdessä tutkintokoulutukseen kuuluvan opintojakson opettajan kanssa.

Yhteistyö tutkinto-opiskelijoiden kanssa ja tutustuminen tutkinto-opetukseen voimaannuttavat usein valmentavan koulutuksen opiskelijoita ja lisäävät heidän uskoaan siihen, että he voivat jatkossa opiskella ja pärjätä tutkinto-opiskelussa suomalaisessa korkeakoulussa.

3. Insinöörialan korkeakouludiplomi

3.1. Korkeakouludiplomin opetussuunnitelma

Korkeakouludiplomi on 60 opintopisteen laajuinen koulutuskokonaisuus, joka on koottu korkeakoulun tarjoamista tutkinto-opinnoista. Hankkeen pilottitoteutukseen osallistui opiskelijoilta eri insinöörialoilta, joten alustavaan oppimissuunnitelmaan koottiin vaihtoehtoisia opintoja tieto- ja viestintätekniikan, konetekniikan, energia- ja ympäristötekniikan sekä rakennustekniikan tutkintokoulutuksista. Lisäksi oppimissuunnitelmaan sisällytettiin kaikille opiskelijoille yhteisiä viestintäopintoja (10 op) ja harjoittelu (10–15 op). Pilottitoteutuksen oppimissuunnitelmaan voi tutustua [Turun ammattikorkeakoulun opinto-oppaassa](#).

Korkeakouludiplomikoulutuksen alkaessa opiskelijoille nimetty opettajatuutori laatii yhdessä kunkin opiskelijan kanssa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOPS), joka voi poiketa alustavasta, kaikille yhteisestä oppimissuunnitelmasta opiskelijan aikaisemman osaamisen, kiinnostuksenkohteiden ja kehittämistarpeiden perusteella. Hankkeen pilottitoteutuksessa kaikki opiskelijat olivat jo suorittaneet ulkomaisen korkeakoulututkinnon, joten jokaisen opiskelijan kanssa mietittiin yksilöllisesti, mistä opinnoista olisi eniten hyötyä oman osaamisen päivittämiseksi ja täydentämiseksi. Siten jokaisen opiskelijan korkeakouludiplomiopinnot muodostuivat lopulta tavoitteiltaan ja sisällöiltään hyvin erilaisiksi.

Korkeakouludiplomiopinnot ovat opiskelijoille maksullisia, ja niiden hinnoittelu perustuu avoimen AMK:n lukukausimaksuun ja opintojen keston. Hinnoittelun perusteena on [valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulujen toiminnasta perittävistä maksuista](#). Opiskelija voi hakea opintotukea Kelasta tai tiedustella tukimahdollisuuksia oman alueen TE-toimistosta.

3.2. Korkeakouludiplomin markkinointi

Korkeakouludiplomin tärkeä markkinointikanava on kansallinen Opintopolku.fi-palvelu. Lisäksi koulutuksesta kannattaa tiedottaa korkeakoulun omilla verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä muille koulutuksenjärjestäjille ja TE-toimistolle. Koulutuksesta on hyvä tiedottaa myös maahanmuuttajien osaamiskeskuskeskuksia sekä SIMHE-vastuukorkeakoulujen ohjaustoimijoita, jotka voivat ohjata kohtaamiaan maahanmuuttajia hakeutumaan korkeakouludiplomiopintoihin. Koulutuksesta kannattaa välittää tietoa myös erilaisissa palvelupisteissä toimiville ohjaushenkilöille, maahanmuuttajajärjestöille sekä muille verkostoille, jotka toimivat aktiivisesti maahanmuuttajien parissa.

Jos korkeakouludiplomiopinnot alkavat syyslukukauden alussa, on markkinoinnin hyvä ajoittua viimeistään saman vuoden maaliskuuhun.

3.3. Korkeakouludiplomin opiskelijahaku ja -valinta

Korkeakouludiplomin opiskelijahaku ja -valinnat suositellaan toteutettavaksi Opintopolku.fi-palvelussa. Korkeakouludiplomikoulutus on osa avoimen ammattikorkeakoulun opintotarjontaa ja siten

pääsääntöisesti kaikille avointa opetusta. Perustellusta syystä koulutukselle voidaan kuitenkin asettaa hakukelpoisuusvaatimus aiemmasta tutkinnosta. Insinööriksi Suomeen -hankkeen pilottitoteutuksessa hakijoilta edellytettiin aikaisempia korkeakouluopintoja tai -tutkintoa sekä opintojen suorittamiseen riittävää suomen kielen taitoa (B2). Aikaisemmat korkeakouluopinnot ja suomen kielen taito pisteytettiin niin, että yksittäisen hakijan enimmäispistemäärä oli 100 pistettä ja hyväksytyksi tulemisen edellytyksenä 60 pistettä.

Aikaisemmat korkeakouluopinnot	0 p	Ei aikaisempia korkeakouluopintoja
	+30 p	Suorittanut vähintään yhden lukuvuoden (50 op) insinöörialan korkeakouluopintoja
	+15 p	Suorittanut vähintään kaksi lukuvuotta (100 op) insinöörialan korkeakouluopintoja
	+10 p	Suorittanut korkeakoulututkinnon
Suomen kielen taito	0 p	Alle B2-tason
	+30 p	B2-tasolla
	+15 p	Vahva B2
Yhteensä	100 p	

Taulukko 1. Korkeakouludiplomikoulutuksen valintakriteerit ja pisteytys.

Opiskelijavalinnassa tulee huomioida hakulomakkeiden tiedot ja järjestää mahdollisuuksien mukaan valintatilaisuus hakijoiden suullisen ja kirjallisen suomen kielen taidon tarkistamiseksi. Hankkeen pilottitoteutuksessa kielitaito todennettiin verkossa toteutetussa yksilöhaastattelussa, jossa hakijalle näytettiin kaksi lyhyttä videota ja esitettiin niihin liittyviä kysymyksiä. Suullisten kysymysten lisäksi hakijoita ohjattiin kirjoittamaan yhden kysymyksen vastaus verkkotapaamisen chat-kenttään. Kaikkiin yksilöhaastatteluihin osallistui kolme arvioijaa, jotka arvioivat hakijan suoritusta ennalta määritellyn kriteeristön perusteella.

Opiskelijahaku kannattaa ajoittaa niin, että opiskelijavalinnat on mahdollista tehdä ennen lukukauden loppua, jolloin opinnot voivat alkaa heti seuraavan lukukauden alussa samaan aikaan tutkintokoulutusten kanssa. Jos korkeakouludiplomikoulutuksen toteutus alkaa syyslukukauden alussa, on opiskelijahaun ja -valinnan hyvä ajoittaa edellisen vuoden huhti-toukokuuhun ja haku- ja valintaprosessin valmistelun jo tammi-maaliskuuhun.

3.4. Korkeakouludiplomin toteutus

Jos korkeakouludiplomiopiskelijoita on paljon, heitä varten voidaan perustaa omat, erilliset opintojaksototeutukset. Jos opiskelijoita on vain vähän (esim. alle 10), ja jos he suorittavat eri koulutusten tutkinto-opintoja, opiskelijat kannattaa integroida tutkintokoulutusten ryhmiin eli samoille opintojaksototeutuksille tutkinto-opiskelijoiden kanssa. Jos opintojaksototeutuksille osallistuu vain yksittäisiä korkeakouludiplomiopiskelijoita, se ei lisää opettajien työmäärää kohtuuttomasti.

Jos korkeakouludiplomia varten ei perusteta omia opintojaksototeutuksia, opintojen toteutustapa riippuu siitä, mille tutkintokoulutusten opintojaksoille opiskelijat osallistuvat. Osa opintojaksoista voi toteutua lähiopetuksena ja osa mahdollisesti verkko- tai monimuoto-opiskeluna.

Myös opetuskieli riippuu siitä, mitä opintoja opiskelijat suorittavat. Hankkeen pilottitoteutuksessa osa opiskelijoista suoritti kaikille yhteisiä viestintäopintoja lukuun ottamatta kaikki muut opinnot englanninkielisessä tieto- ja viestintätekniikan koulutuksessa.

Opetusmenetelmien ja opetuskielen lisäksi myös arviointimenetelmät voivat vaihdella sen mukaan, mille opintojaksoille opiskelijat osallistuvat. Opintojaksojen loppuarviointi tehdään kuitenkin pääsääntöisesti asteikolla 0–5.

Koulutus tulee toteuttaa yhden lukuvuoden mittaisena niin, että opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa opinnot vuoden aikana. Jos joihinkin opintoihin sisältyy edeltävyyssehtoja, tulee opiskelijoiden voida ensin suorittaa vaaditut, edeltävät opinnot, jotta he voivat sen jälkeen edetä vaativimmille opintojaksoille. Harjoittelu on usein luontevinta suorittaa koulutuksen loppuvaiheessa. Jos opinnot alkavat syyslukukauden alussa, opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa harjoittelua vielä seuraavan vuoden kesän aikana ennen kesälukukauden ja opiskeluoikeuden päättymistä.

3.5. Opintoihin liittyvä ohjaus korkeakouludiplomiopinnoissa

Korkeakouludiplomiopinnoissa kukin opiskelija valitsee henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaansa (HOPS) haluamansa opintojaksot, joten opintojen suunnittelussa tarvitaan paljon tukea. Opiskelijoille onkin tärkeää nimetä opettajatuutori, joka auttaa HOPS-työssä eli aikaisemman osaamisen ja yksilöllisten oppimistarpeiden kartoittamisessa ja sopivien opintojen valitsemisessa. Kullekin opiskelijalle kannattaa nimetä opettajatuutoriksi opiskelijan omaa alaa edustava opettaja, jotta tuutorilla on paras mahdollinen tietämys kyseisestä ammattialasta, sen opinnoista ja niiden suoritustavoista. Korkeakouludiplomiopintojen alussa ohjausta tarvitaan etenkin siinä, mistä kursseista on eniten hyötyä työllistymistä ajatellen, kuinka paljon kursseja kannattaa ottaa ensimmäisen opiskeluperiodin tai lukukauden aikana ja missä järjestyksessä kurssit on hyvä suorittaa.

Opintojen alkuvaiheessa ohjauksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ryhmäytymisen tukemiseen. Jos korkeakouludiplomia opiskeleville ei järjestetä omia opintojaksototeutuksia vaan he opiskelevat samoissa ryhmissä tutkinto-opiskelijoiden kanssa, he jäävät helposti muun ryhmän ulkopuolelle.

Korkeakouludiplomia opiskelevat osallistuvat vain muutamille valitsemansa tutkintokoulutuksen opintojaksoille, kun taas tutkinto-opiskelijat tuntevat toisensa mahdollisesti jo parin vuoden takaa ja etenevät opinnoissaan tiiviinä ryhmänä. Lisäksi avoimen ammattikorkeakoulun järjestämä korkeakouludiplomi on monelle tutkinto-opiskelijalle vieras koulutusmuoto, eivätkä avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat välttämättä koe tulevaisuutta kohdelluksi tasa-arvoisena tai tulevaisuutta huomioituksi esim. ryhmätyöskentelytilanteissa.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksessa myös siinä vaiheessa, kun opiskelijat lähtevät etsimään harjoittelupaikkaa. Opiskelijat tarvitsevat tukea paitsi sopivien harjoittelupaikkojen löytämisessä myös oman osaamisensa esille tuomisessa ja muiden työnhakutaitojen kehittämisessä. Opiskelijoille voidaan järjestää sparrausessioita esim. sosiaalisen median hyödyntämisestä verkostoitumisessa ja työnhaussa, työpaikkailmoitusten etsimisestä, ansioluettelon ja työhakemuksen laatimisesta sekä työhaastatteluun valmistautumisesta.

Opintojen loppuvaiheessa opiskelijoita on tärkeää tukea opintojen päättymiseen liittyvissä asioissa kuten todistuksen tilaamisessa sekä siirtymisessä eteenpäin omalla koulutus- tai urapolulla. Osa opiskelijoista hakeutuu jatkokoulutukseen, jolloin heille on hyvä selvittää erilaisia koulutusvaihtoehtoja ja tarjota mahdollisuuksien mukaan tukea hakuprosesseissa.

Korkeakouludiplomiopintoja tarjoavissa korkeakouluissa on tärkeää tiedostaa, että ohjausprosessin suunnittelu ja toteutus vaativat erillistä resursointia, ja että ohjausvastuu kannattaa osoittaa sille tutkintokoulutusta toteuttavalle yksikölle, jonka järjestämiin opintoihin korkeakouludiplomia opiskeleva osallistuu. Samalla korkeakouludiplomia voidaan tehdä tunnetuksi yksikön muillekin opettajille ja henkilöstölle. Koulutuksessa voidaan hyödyntää myös opiskelijatuutorien kokemusasiantuntijuutta korkeakouluopiskelusta. Opiskelijatuutorit voivat edistää esim. korkeakouludiplomia opiskelevien tutustumismahdollisuuksia muihin alan opiskelijoihin ja opettajiin sekä tarjota vertaistukea opiskeluun.

3.6. Opiskelijahallintoon liittyvät tehtävät korkeakouludiplomikoulutuksen päättyessä

Korkeakouludiplomiopintojen päättyessä opiskelijat tilaavat itse todistuksen ja opintorekisteriotteen täyttämällä sähköisesti todistuksen hakulomakkeen. Jos korkeakoulussa ei ole käytössä sähköistä lomaketta todistuksen hakemiseksi, korkeakouludiplomiopintoja koordinoiva henkilö tai esim. opettajatuutori voi ilmoittaa opiskelijoiden opintosuorituksista suoraan avoimeen ammattikorkeakouluun, joka toimittaa opiskelijoille todistukset ja opintorekisteriotteet.

Koulutuksen hyväksytysti suorittaneille toimitetaan todistus ja opintorekisteriote. Opiskelijoille, jotka ovat osallistuneet koulutukseen mutta suorittaneet vain osan opinnoista hyväksytysti, toimitetaan ainoastaan opintorekisteriote.

3.7. Koulutuksen koordinointi ja integrointi korkeakoulun rakenteisiin

Korkeakouludiplomin juurtuminen pysyväksi käytännöksi vaatii yhteistä näkemystä sen tarpeista ja tavoitteista sekä selkeää vastuunjakoja ja koordinoitua niin hallinnollisesti kuin opetuksen toteuttamisessa. Korkeakouludiplomiopinnot toteutetaan tutkintokoulutuksissa, jolloin myös koordinoituvastuun olisi hyvä olla opetusta järjestävässä koulutuksessa. Jos opetusta järjestetään eri tutkintokoulutuksissa, korkeakouludiplomille on hyvä nimetä yksi vastuuhenkilö, joka koordinoi keskitetysti opiskelijahakua ja -valintaa, markkinointia sekä koulutuksen suunnittelua ja toteutusta. Vastuuhenkilön tehtävänä on toimia yhteistyössä tutkintokoulutusten sekä korkeakoulun hakupalvelujen ja opiskelijahallinnon kanssa. Koulutuksen koordinoituvastuun on tärkeä huomioida vastuuhenkilön työaika- ja suunnittelussa.

Korkeakouludiplomi ja siihen liittyvät käytännöt on ensiarvoisen tärkeää tehdä tunnetuksi sitä suorittaville opiskelijoille sekä koulutusta järjestävän korkeakoulun toimijoille. Jos korkeakouludiplomi on henkilöstölle vieras koulutusmuoto, opiskelijat joutuvat itse selvittämään opettajille, miksi he osallistuvat opintojaksoille ja millainen opinto-oikeus heillä on. Jos opettajat eivät tunne ja tunnista korkeakouludiplomia suorittavia opiskelijoita, he eivät myöskään osaa huomioida näitä riittävästi esim. korkeakoulun yhteisiin käytäntöihin ja opintojaksolla käytettäviin järjestelmiin perehdyttämisessä tai ryhmätyöskentelyn tukemisessa.

Korkeakouludiplomiopiskelijat osallistuvat avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoina vain joillekin tutkintokoulutusten opintojaksoille. Heille tulisi kuitenkin mahdollistaa monipuoliset yhteistyömahdollisuudet tutkinto-opiskelijoiden tai työelämän toimijoiden kanssa esim. osallistamalla heitä erilaisiin projektitoimeksiantoihin. Opiskelijoille voidaan myös nimetä oma, henkilökohtainen mentori, joka on jo edennyt korkeakouluopinnoissaan melko pitkälle tai joka toimii työelämässä, ja jonka kanssa on mahdollista keskustella omista kokemuksista ja tulevaisuudensuunnitelmista sekä opiskelusta ja työelämästä Suomessa.

4. Lopuksi

4.1. Yhteistyömahdollisuudet tutkintokoulutusten ja maahanmuuttajia ohjaavien toimijoiden kanssa

Koulutusmallin toteuttamisessa voidaan tehdä yhteistyötä paitsi korkeakoulun tutkintokoulutusten kanssa myös koulutusta tarjoavan korkeakoulun ulkopuolisten toimijoiden ja verkostojen kanssa. Insinööriksi Suomeen -hankkeen aikana järjestetyn valmentavan koulutuksen pilottitoteutuksessa koulutuksen järjestävä Turun ammattikorkeakoulu teki läheistä yhteistyötä etenkin Turun yliopiston Brahea-keskuksen kanssa. Opiskelijoille tarjottiin esimerkiksi mahdollisuus osallistua Turun yliopiston KOROKE-hankkeessa

(OKM) järjestettyyn työnhakukoulutukseen. Opiskelijoiden oli mahdollista hakeutua myös KOROKE-hankkeen koulutus- ja uraohjaukseen. Lisäksi Turun yliopiston koulutus- ja uraohjaaja järjesti opiskelijoille infotilaisuuden yleisestä kielitutkinnosta.

Valmentava koulutus on oiva mahdollisuus tehdä korkeakouluopiskelua ja esim. erilaisia opetusmenetelmiä tutuksi sellaisille maahanmuuttajille, jotka ovat kiinnostuneita tutkinto-opiskelusta tai muista opinnoista suomalaisessa korkeakoulussa, mutta jotka eivät ole vielä hakeutuneet opintoihin. Maahanmuuttajille voidaan tarjota mahdollisuus vierailukäynteihin tai tutustumisjaksoihin valmentavassa koulutuksessa, ja niiden järjestämisessä voidaan tehdä yhteistyötä muiden ohjausta tarjoavien toimijoiden, esimerkiksi eri kaupungeissa toimivien maahanmuuttajien osaamiskeskusten kanssa.

4.2. Yritysten näkemys koulutusmallista sekä opiskelijoiden ja yritysten välisestä yhteistyöstä

Koulutusmallin toteutuksessa on mahdollista ja kannattavaa hyödyntää työelämäyhteistyötä, joka voi toteutua eri tavoin sekä korkeakouluopintoihin valmentavassa koulutuksessa että korkeakouludiplomiopinnoissa. Koulutuksissa voidaan järjestää esim. yritysvierailuja, ja opiskeluun voidaan sisällyttää projektityöskentelyä mahdollisesti aitojen työelämätoimeksiantojen perusteella. Etenkin korkeakouludiplomiopinnoissa myös työharjoittelulla on suuri merkitys paitsi opiskelijoiden osaamisen kehittymisen myös alan työelämätoimijoihin tutustumisen ja verkostoitumisen kannalta. Harjoittelun myötä opiskelija pääsee näkemään, vastaako työ omia odotuksia ja osaamista, ja yritykselle puolestaan muodostuu näkemys opiskelijan osaamisesta ja soveltuvuudesta kyseiseen työhön ja työpaikkaan.

Insinööriksi Suomeen -hankkeessa selvitettiin insinöörialan yritysten näkemystä työntekijöiden osaamistarpeista ja kiinnostuksesta rekrytoida maahanmuuttajataustaisia insinöörejä. Yrityksille suunnattuun kyselyyn ja haastatteluihin osallistui vastaajia yhteensä 26 yrityksestä. Yritykset toimivat metalli, IT-, tai rakennusalalla tai teknologiateollisuudessa pääasiassa Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa.

Useimmissa yrityksissä edellytetään työntekijöiltä etenkin riittävää suomen kielen taitoa esim. työturvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi vastaajat korostivat myös englannin kielen merkitystä tärkeänä työkielenä. Työntekijöiden valinnassa painotetaan ammatillista osaamista, alakohtaista kokemusta, koulutusta sekä motivaatiota työntekoa kohtaan, eikä henkilön maahanmuuttajataustaa nähdä merkittävänä. Työvoimapula ja osaavan työvoiman riittämättömyys nähdään kasvavana haasteena, ja yritykset suhtautuvat hyvin positiivisesti myös maahanmuuttajataustaisten insinöörien rekrytointiin.

Yritykset näkivät hankkeessa kehitetyn koulutusmallin ja erityisesti korkeakouludiplomikoulutuksen hyvänä ja nopeana polkuna opiskelijan työllistymiseen oman alan asiantuntijatehtäviin sekä toimivana ratkaisuna saada yrityksiin lisää osaavia työntekijöitä. Yritykset totesivat tekevänsä mielellään yhteistyötä opiskelijoiden kanssa jo opintojen aikana esim. tarjoamalla projekti- ja opinnäytetyötoimeksiantoja.

4.3. Opiskelijoiden kokemukset pilottitoteutuksista

Insinööriksi Suomeen -hankkeen pilottitoteutuksiin osallistuneiden opiskelijoiden kokemukset osoittavat valmentavan koulutuksen tukeneen heidän etenemistään korkeakouludiplomiopintoihin ja menestymistään näissä opinnoissa. Valmentavan koulutuksen koettiin edistäneen erityisesti alakohtaisen suomen kielen taidon kehittymistä ja antaneen itseluottamusta ja uskoa omaan osaamiseen. Myös matematiikan opinnot nähtiin hyödyllisinä. Englannin kielen taidon kehittämistä valmentavassa koulutuksessa oli ollut apua etenkin niille opiskelijoille, jotka suorittivat osan korkeakouludiplomiopinnoista englanniksi.

Verkossa toteutettu valmentava koulutus opetti paljon verkko-opiskelusta ja siitä, millaista korkeakouluopiskelu voi olla verrattuna omiin aikaisempiin kokemuksiin. Opiskelijat pääsivät käyttämään samoja digitaalisia työkaluja, joita käytettiin myös korkeakouludiplomikoulutuksessa, ja perehtyivät etenkin verkkotapaamisissa toimimiseen ja yhteisölliseen työskentelyyn. Valmentava koulutus kehitti myös ryhmätyötaitoja ja tuki oppimista tiiviissä ryhmässä, jossa kaikilla oli jokseenkin saman tasoinen suomen kielen taito. Opiskelijat motivoituivat parempiin suorituksiin nähdessään myös muiden osaamisen ja sen kehittymisen.

Korkeakouludiplomi nähtiin hyvänä mahdollisuutena päivittää ja täydentää omaa osaamista, vahvistaa itseluottamusta ja lisätä työllistymismahdollisuuksia. Koulutuksen ansiosta opiskelijat alkoivat uskoa, että työllistyminen omalle alalle Suomessa on mahdollista, vaikka se aikaisemmin oli voinut tuntua kaukaiselta tai jopa mahdottomalta.

Jos työpaikka ei avautunut vielä korkeakouludiplomikoulutuksen jälkeen, opiskelijat näkivät toisena vaihtoehtona hakeutumisen tutkintokoulutukseen ja mahdollisuuden vahvistaa sitä kautta osaamistaan ja työllistymismahdollisuuksiaan. Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettu korkeakouludiplomi antaakin merkittävän edun myös tutkintokoulutukseen hakeuduttaessa, koska esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulussa on mahdollista hakea tutkintokoulutukseen erillishaussa avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen opintojen perusteella.

4.4. Koulutusmallin rahoittaminen ja jalkauttaminen

Hankkeessa kehitetyn koulutusmallin voidaan todeta olevan tarpeellinen ja sovellettavissa eri aloille sekä kaikkiin ammattikorkeakouluihin. Korkeakouluilla on edellytykset mallin toteuttamiselle, koska sekä valmentava koulutus että avoimen ammattikorkeakoulun opintotarjontaan sisältyvä korkeakouludiplomikoulutus kuuluvat ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa jatkuvan oppimisen kategoriaan eli perusrahoituksen piiriin. Korkeakouludiplomin kohdalla ei myöskään tarvita erillistä rahoitusta opetuksen järjestämiseen, jos opiskelijat osallistuvat muutenkin olemassa oleville tutkintokoulutuksen opintojaksototeutuksille. Sen sijaan korkeakouludiplomiopinnoissa tulee kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden ohjaukseen ja huomioida se työajan suunnittelussa ja resursoinnissa.